

آینده‌ی روشن با سهام

آموزش سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار تهران

بورس اوراق بهادار تهران
گیت‌سازان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان و نام پدیدآور: آینده‌ی روشن با سهام‌نامه سفارش بورس اوراق بهادار تهران
(شرکت سهامی عام): ترجمه‌ی آزاد الهه ابراهیمی
مشخصات نشر: تهران: نوای مدرسه، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری: ۱۶ ص - مصور جدول

شابک: ISBN: 978-964-2874-26-2

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: The real experience of investing in the stock market.

موضوع: سهام

موضوع: بورس - ایران

موضوع: سرمایه‌گذاری

شناسه افزوده: ابراهیمی الهه، ۱۳۵۰ مترجم

شناسه افزوده: بورس اوراق بهادار تهران

رده بندی کنگره: ۱۳۸۷ HG ۴۱۱/۹

رده بندی دیویی: ۳۳۲/۱۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۲۹۱۱۱۳

به سفارش بورس اوراق بهادار تهران
(شرکت سهامی عام)

• آینده‌ی روشن با سهام

• ناشر: نشر نوای مدرسه

• ترجمه آزاد: الهه ابراهیمی

• بازارقیرینی: اعظم تبرایی

• طراحی گرافیک: زاحله احسانی

• مشاور فنی: مهدی ملکوتیان

چاپ اول تابستان ۱۳۸۷

تیراژ: ۱۵۰۰۰

لیتوگرافی: آران

• حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۷۴-۲۶-۲

ISBN: 978-964-2874-26-2

• نشانی: تهران، ایرانشهر شمالی، نرسیده به طالقانی.

ساختمان اداری ۱۳۰، طبقه دوم، واحد ۵

تلفن: ۸۸۴۰۵۸۳ تلفکس: ۸۸۴۲۸۴۵

قسمت اول

- ۲ آیا شما رویایی دارید؟
- ۴ ابتدا برنامه ریزی کنید
- ۵ هیچ چیز ۱۰۰ درصد مطمئن نیست!
- ۵ بازار سرمایه چیست؟
- ۶ سهام و اوراق مشارکت
- ۶ چگونه می‌توانم در بازار سهام
- ۷ راهبرد سرمایه‌گذاری خود را طرح ریزی کنید
- ۸ قبل از سرمایه‌گذاری اصول سرمایه‌گذاری
هوشیارانه در بازار سهام را یاد بگیرید

قسمت دوم

- ۱۰ بازار سهام چگونه عمل می‌کند
- ۱۱ نحوه‌ی انجام معامله ...
- ۱۳ قبل از انجام معامله ...
- ۱۴ نشانی

قسمت اول

آیا شما رویایی دارید؟

قدم اول: برای یک سرمایه گذاری موفق "شناخت اصول اولیه‌ی سرمایه گذاری" لازم است. برای برداشتن قدم اول ضروری نیست نابغه باشید و یا پول و ثروت فراوانی داشته باشید. مهم این است که شروع کنید درست و عمل کنید.

همه‌ی ما آرزوهایی داریم. بیش‌تر ما آرزوی آینده‌ایی را داریم که از نظر مالی تأمین شده باشد و دغدغه‌ی مالی نداشته باشیم. طوری که بتوانیم هر آنچه را که دوست داریم بخریم. مانند ماشین اسپرت رویایی مان و یا ویلایی لوکس با استخر و تمام امکانات دیگر. عده‌ایی از ما به مسافرت علاقه‌مندیم و دوست داریم دور دنیا سفر کنیم.

برای رسیدن به چنین آرزوهایی به یک چیز نیازمندیم و آن "پول" است. اما پول روی درخت سبز نمی‌شود. پول زمانی افزایش پیدا می‌کند که ما آگاهانه و عاقلانه پس‌انداز و سرمایه‌گذاری کنیم. ما باید برای آینده‌ی مالی روشن خود برنامه‌ریزی کنیم. یکی از مهم‌ترین چیزهایی که باید برای رسیدن به این مهم بدانیم "روش‌های تأمین رفاه مالی است" هیچ‌کس در بدو تولد روش صحیح پس‌انداز و سرمایه‌گذاری را نمی‌داند.

ما می‌توانیم سرمایه‌گذاری کنیم! این کار از آنچه تصور می‌کنید آسان‌تر است.

- من پول کافی ندارم. همه‌ی پول‌هایم را خرج کرده‌ام.
- من هنوز جوان هستم و وقت زیادی برای فکر کردن به سرمایه‌گذاری دارم.
- سخت‌کار می‌کنم تا پول کافی به‌دست آورم.
- نمی‌دانم چگونه پس‌انداز یا سرمایه‌گذاری کنم.
- سرمایه‌گذاری، کار پرریسکی است! می‌ترسم پولم را از دست بدهم.

شاید شما اینک فکر کنید :

با کم شروع کنید!! در جوانی شروع کنید!!

هر چه زودتر شروع کنیم، پول بیش تری به دست می آوریم.
اگر پولمان را سرمایه گذاری کنیم، ارزش پولمان رشد می کند.
و این رشد مانند یک معجزه است؛ همان معجزه‌ی سود سرمایه گذاری.

سال	۵ درصد	۱۰ درصد	۱۵ درصد	۲۰ درصد
۱	۱۰,۰۰۰ ریال	۱۰,۰۰۰ ریال	۱۰,۰۰۰ ریال	۱۰,۰۰۰ ریال
۵	۱۲,۸۰۰ ریال	۱۶,۱۰۰ ریال	۲۰,۱۰۰ ریال	۲۴,۹۰۰ ریال
۱۰	۱۶,۳۰۰ ریال	۲۵,۹۰۰ ریال	۴۰,۵۰۰ ریال	۶۱,۹۰۰ ریال
۱۵	۲۰,۸۰۰ ریال	۴۱,۸۰۰ ریال	۸۱,۴۰۰ ریال	۱۵۴,۱۰۰ ریال
۲۰	۳۳,۹۰۰ ریال	۱۰۸,۳۰۰ ریال	۳۲۹,۲۰۰ ریال	۶۵۴,۰۰۰ ریال

این جدول به وضوح نشان می دهد که به تعویق انداختن سرمایه گذاری تا چه اندازه باعث ضرر و زیان می شود. با یک مثال ساده می توان به این واقعیت پی برد که هر چه زودتر سرمایه گذاری کنیم برنده تریم.

یک مثال:

اگر شما در سن ۲۰ سالگی
۵۰۰,۰۰۰ ریال را به مدت ۱۰ سال با
میانگین بازده ۱۵ درصد در سال
سرمایه گذاری کنید؛ بعد از ۱۰ سال،
سرمایه گذاری شما سودی معادل
۱,۵۲۲,۷۰۰ ریال می باشد. اگر دوست
شما در سن ۳۰ سالگی ۱,۰۰۰,۰۰۰
ریال سرمایه گذاری کند؛ زمانی که
هر دوی شما به سن ۵۰ سالگی
برسید، ۵۰۰,۰۰۰ ریال شما، معادل
۲۴,۹۲۱,۳۰۰ ریال سود خالص خواهد
بود؛ در حالی که دوست شما در این
سن فقط ۱۶,۳۶۶,۵۰۰ ریال به دست
آورده است.

اشتیاق برای شروع سرمایه گذاری: ابتدا برنامه ریزی کنید!

سرمایه گذاری که مناسب چارچوب زمانی اهداف شماست (بلندمدت یا کوتاه مدت) تصمیم بگیرید.

- لیستی از اهداف خود را تهیه کنید.

۳ - چگونه پول خود را افزایش دهیم؟
" مطمئن ترین راه این است که پولم را در یک بانک بگذارم و سود آن را بگیرم "
این یکی از راه هایی است که پول شما در مدت کوتاه افزایش پیدا می کند.

سرمایه گذاری کوتاه مدت: پول خود را در جایی قرار دهید که علاوه بر مطمئن بودن جای آن، سود هم به آن تعلق بگیرد. شما می توانید پول های خود را در حساب های پس انداز و سپرده های مدت دار قرار دهید که از این طریق به پول شما یک سود تضمینی پیوسته تعلق می گیرد. این روش بهتر از این است که پول هایتان را داخل قلمک نگه دارید. اما اگر به لیست رویاها و اهداف خود نگاه کنید، می بینید برای رسیدن به بعضی از رویاها یا به پول بیش تری نیاز دارید، مثل خریدن ویلا و یا ثروتمند شدن در سن جوانی. بنابراین لازم است که برای مدت طولانی تری سرمایه گذاری کنید.

سرمایه گذاری بلند مدت: یعنی شما به این امید با پول خود چیزی می خرید که با گذشت زمان به ارزش آن افزوده شود و بتوانید آن را با قیمت بیش تری به شخص دیگری بفروشید. به عنوان مثال، شما با کسی شریک می شوید و کار و کسبی را شروع می کنید و در اداره ی روزانه ی آن تلاش می کنید. با این امید که سرمایه ی شما گسترش یابد و ارزش بیش تری پیدا کند. البته روش دیگری هم برای شراکت وجود دارد به این صورت که شما می توانید در چندین شرکت موفق شریک شوید بدون این که برای اداره ی روزانه ی آن شرکت ها تلاشی بکنید، حتی می توانید شراکت خود را بفروشید و یک شراکت جدید را با پول کم تر یا بیش تر، خریداری کنید. این سرمایه گذاری در بازار سهام (بورس) است.
" شنیده ایم که ممکن است مردم به راحتی تمام پول خود را ظرف یک روز از دست بدهند "
" این در مورد من صدق نمی کند، این کار نیاز به متخصصانی دارد که از تمام فوت و فن کار آگاه باشند "
" من باید مطمئن شوم که نحوه ی پس انداز من مطمئن است "

برای شروع برنامه ریزی، باید سه نکته ی زیر را در نظر بگیرید:

۱. وضعیت مالی کنونی خود را بشناسید.

۲. اهداف مالی خود را تعیین کنید.

۳. در مورد روش خود برای افزایش پولتان تصمیم بگیرید.

۱- وضعیت مالی کنونی خود را بشناسید.

• نگاهی صادقانه به شرایط مالی کنونی خود بیندازید. اول درآمد و هزینه ی خود را بدانید. جهت شروع پس انداز، ابتدا با پرداخت به خودتان شروع کنید. خود را در بالای فهرست هزینه هایتان قرار دهید. درصدی از درآمد هر ماه خود را با توجه به بدنی هایی که دارید به خود اختصاص دهید و این گونه به آسانی پس اندازی برای سرمایه گذاری ایجاد کنید.

• یک سرمایه گذار باهوش و زیرک باشید، همیشه پول کافی برای موارد اضطراری کنار بگذارید. بعضی افراد برای اطمینان، بیش از ۶ ماه از درآمدشان را به صورت پس انداز نگه می دارند.

• اگر شما جزو آن گروه از افرادی هستید که بی رویه خرج می کنید و نمی توانید پس انداز کنید، در خرج کردن بیش تر دقت کنید. اگر بدانید که با جمع شدن هزینه های بسیار اندک و غیر ضروری طی یک سال چه مبلغ پول پس انداز خواهید کرد، بسیار متعجب می شوید.

پس اندازه های کوچک + زمان + سود = پول زیاد بگذارید این را ثابت کنیم! هزینه ی یک بطری نوشیدنی برای

شما چقدر

است؟ اگر

شما روزی یک

بطری نوشیدنی

به قیمت ۱۰۰۰

ریال بخرید،

مجموعاً ۳۶۵،۰۰۰

ریال در سال می شود. اگر این مبلغ را یا ۱۰ درصد

سود سالانه پس انداز کنید، طی پنج سال ۵۸۸،۰۰۰

ریال رشد می کند و تا پایان ۲۰ سال به ۲،۴۵۵،۰۰۰

ریال می رسد.

۲- اهداف خود را تعیین کنید.

برای چه می خواهید پس انداز یا سرمایه گذاری کنید؟

- مدت زمانی را که برای سرمایه گذاری پولتان نیاز دارید تعیین کنید تا هوشیارانه در مورد ابزار

هیچ چیز ۱۰۰ درصد مطمئن نیست!

و کوتاه مدت و سرمایه‌گذاری پربازده، پریسک و بلند مدت توزیع می‌کنند. با این روش دیگر نیازی به نگرانی در مورد تورم نیست. قبل از این که برای سرمایه‌گذاری تصمیم بگیرید، توصیه می‌شود که با یک متخصص در این زمینه مشورت کنید.

همیشه به خاطر داشته باشید:

ریسک بیشتر، بازده بیشتر

حدود تحمل خود را در مقابل ریسک بدانید. با

سرمایه‌گذاری‌ها آشنا شوید. سپس تصمیم بگیرید

البته شما هرگز نباید فکر کنید راه ۱۰۰ درصد مطمئن برای افزایش پولتان وجود دارد. هیچ چیز ۱۰۰ درصد مطمئن نیست، حتی اگر پولتان را زیر تشک‌تان پنهان کنید. اگر تمام پولتان را در یک حساب پس‌انداز بگذارید و سود کم آن با تورم ارتباط نداشته باشد، این راه هم راه مطمئنی نیست. زیرا در آن صورت با گذشت زمان ارزش پول شما به اضافه سودی که با تورم ارتباط نداشته باشد ناچیز خواهد شد. به همین دلیل بسیاری از سرمایه‌گذاران، سرمایه‌گذاری‌هایشان را بین سرمایه‌گذاری‌های کم بازده، کم ریسک

بازار سرمایه چیست؟

سرمایه‌گذاری کلید، متناسب است. ارزش سهام به‌طور معمول افزایش پیدا می‌کند. اما اگر شرکت وضعیت بدی پیدا کند، ممکن است از ارزش سهامش کاسته شود. در مقابل، شما می‌توانید با خریدن اوراق مشارکت به شرکت‌ها وام دهید و یک سود منظم مورد توافق و نیز مبلغ اولیه‌ی خود را دریافت کنید.

آیا می‌دانید که بازده سرمایه‌گذاری حاصل از سهام و اوراق مشارکت، معاف از مالیات است؟

است را، عرضه‌ی اولیه و گاهی بازار اولیه می‌نامند. اما جایی که اوراق بهادار پس از عرضه‌ی عمومی، میان خریداران و فروشندگان مختلف معامله می‌شود و سود حاصل از این معاملات به شرکت ناشر نمی‌رسد را بازار ثانویه، یا بازار دست دوم می‌نامند.

سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه یک سرمایه‌گذاری بلند مدت است. بدین ترتیب، سرمایه‌گذارانی که از بازار سرمایه استفاده می‌کنند، دارای افق سرمایه‌گذاری بلندمدت هستند و هدف اصلی آن‌ها نقدینگی نیست، بلکه هدف آن‌ها بازده بیشتر و رشد سرمایه است. سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه، اساساً به معنی مالکیت سهام چندین شرکت است که مخارج آن‌ها با پولی که شما می‌خواهید

شرکت‌های جدید یا شرکت‌های موجود، که قصد افزایش سرمایه را دارند، دو نوع اوراق بهادار را به عموم عرضه می‌کنند: ۱- سهام ۲- اوراق مشارکت. آن‌ها این اوراق را از طریق پذیره‌نویسان، شرکت‌های تأمین سرمایه و شرکت‌هایی که از فروش این اوراق بهادار کسب سود می‌کنند، به مردم می‌فروشند. این فرآیند، که فروش اوراق بهادار برای اولین بار به سرمایه‌گذاران

سهام و اوراق مشارکت

جدول زیر ویژگی‌های اصلی سهام و اوراق قرضه را مقایسه می‌کند.

سهام	موضوع مقایسه	اوراق مشارکت
خیر	سود ثابت دریافت می‌کنید	بله
بله	شریک و دارای حق رای هستید	خیر
خیر	درآمد منظم دریافت می‌کنید	بله
بله	زمانی که شرکت رشد می‌کند پول شما افزایش می‌یابد و برعکس	خیر
خیر	دارای تاریخ سررسید است	بله

بیشتر مردم ترجیح می‌دهند که سرمایه‌گذاری را انتخاب کنند که بازده زیاد با ریسک کم داشته باشد، اما همیشه به خاطر داشته باشید که ریسک بالاتر = بازده بالاتر. سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت دارای ریسک کمی است، اما سرمایه‌گذاری در سهام بازده بالاتری دارد.

چگونه می‌توانم در بازار سهام "بورس" سرمایه‌گذاری کنم

صندوق با افزایش و کاهش ارزش سهام و اوراق مشارکت موجود در صندوق، افزایش یا کاهش می‌یابد. با این حال، شما باید حق الزحمه‌ای برای مدیریت حرفه‌ای صندوق بپردازید. مزیت اصلی صندوق سرمایه‌گذاری مشترک این است که شما می‌توانید با مبلغی اندک در آن صندوق سرمایه‌گذاری کنید و صندوق به‌طور خودکار سهم شما را در میان سهام شرکت‌های مختلف متنوع می‌سازد. صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک دارای نقدشوندگی زیادی هستند، زیرا شما می‌توانید سهامتان را در هر زمان به وجه نقد تبدیل کنید. البته شما هیچ‌وقت کنترل بر سرمایه‌گذاری‌تان ندارید. شما مانند یک مسافر در ماشین شخص دیگری نشسته‌اید و مجبورید که به راننده اعتماد کنید. همچنین فراموش نکنید که قبل از انتخاب صندوق، در مورد جزئیات آن تحقیق کنید.

سهام: با خرید سهام، شما مالک بخشی از شرکتی می‌شوید که سهام آن را خریده‌اید و فقط زمانی از خرید این سهام سود می‌برید که شرکت سود به‌دست آورده باشد. وقتی که شرکت سود می‌برد، شما هم سود سرمایه را دریافت می‌کنید یعنی می‌توانید سهامی که مالک آن هستید را به قیمت بیش از قیمت خرید آن بفروشید. شما می‌توانید سود تقسیمی سهام یا سود سهام شرکت را نیز دریافت کنید. با این حال، اگر شرکت وضعیت بدی پیدا کند، سهام آن با قیمت پایین‌تر به فروش می‌رسد و سود تقسیمی هم ممکن است کاهش یابد یا اصلاً پرداخت نشود. سهامدار به‌عنوان مالک در اداره‌ی شرکت‌ها و در مجمع سالانه‌ی سهامداران، دارای حق رای می‌باشد.

اوراق مشارکت: یعنی شما به یک شرکت وام می‌دهید و شرکت هم قول می‌دهد که پول شما را در آینده به اضافه‌ی مبلغ سود مورد توافق به شما بازگرداند. اوراق مشارکت دو دسته هستند: ۱- اوراق مشارکت دولتی: این اوراق توسط دولت منتشر می‌شود. ۲- اوراق مشارکت شرکتی: این اوراق توسط شرکت‌های خصوصی منتشر می‌شوند. اوراق مشارکت دولتی نسبت به اوراق مشارکت شرکتی ریسک کم‌تری دارند، زیرا دولت سود و سرمایه‌ی اولیه را ضمانت می‌کند.

مؤسسات کارگزاری: کارگزار، حلقه‌ی اتصال شما با بورس اوراق بهادار است. او معاملات شما را بر اساس کارمزد انجام می‌دهد، کارگزار نه تنها معاملات شما را انجام می‌دهد، بلکه به شما در انتخاب سهام کمک می‌کند. اگر اطلاع زیادی از بازار سهام ندارید و همچنین به خواندن و تحلیل گزارش‌های مالی علاقه‌مند نیستید؛ باید برای سرمایه‌گذاری با افراد حرفه‌ای مشورت کنید. مثلاً جهت سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و مدیریت پرتفوی باید با چنین مشاوره‌ی مشورت کنید.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک: مجموعه‌ای از پول سرمایه‌گذاران است که توسط افراد حرفه‌ای اداره می‌شود. این افراد حرفه‌ای سهام و اوراق مشارکت شرکت‌های دیگر را با پول‌های سرمایه‌گذاران خریداری می‌کنند و در صندوق قرار می‌دهند. سهم شما از

مدیریت پرتفوی (سبد گردان):

پیشنهاد کننده‌ی طرح‌های سرمایه‌گذاری مناسب که با نیازهای خاص سرمایه‌گذاران متناسب است. این خدمات برای مقادیر کلان پول ارایه می‌شود. شما از طریق این نوع خدمات، با مدیر پرتفوی خود در مورد

راهبرد سرمایه‌گذاری، ابزار سرمایه‌گذاری و سطح ریسک و یا بازده مشورت می‌کنید و در صورت تغییر بازار، طرح مورد نظر را با مدیر پرتفوی بررسی می‌نمایید.

چگونه یک کارگزار، یک صندوق سرمایه‌گذاری مشترک یا یک مدیر پرتفوی (سبد گردان) را انتخاب کنیم؟

گذشته‌ی خود را در اختیار شما قرار دهند.
مطمئن شوید که شما و نیازهای شما را درک می‌کنند. هر چه باشد، پول از آن شماست!
اینک شما اصول اولیه‌ی سرمایه‌گذاری در بازار سهام را می‌دانید. با این حال، قبل از این که شروع کنید باید راهبرد سرمایه‌گذاری خود را طرح‌ریزی کنید.

بورس اوراق بهادار نمی‌تواند یک شرکت کارگزاری، صندوق سرمایه‌گذاری مشترک یا مدیر پرتفوی را توصیه کند. اما چند نکته است که باید در نظر داشته باشید.
• اطمینان حاصل کنید که مؤسسه‌ی مورد نظر در سازمان بورس و اوراق بهادار سبب ثبت شده است.
• در مورد تاریخچه‌ی حرفه‌ای آن‌ها تحقیق کنید، از آن‌ها بخواهید اطلاعات عملکرد

راهبرد سرمایه‌گذاری خود را چگونه طرح‌ریزی می‌کنیم؟

۲ - راهبرد متعادل - میان‌مدت
سرمایه‌گذاری کوتاه مدت یک تا پنج سال زمان می‌برد و با تکیه بر رویکرد متعادل و تأکید بر سهام و اوراق مشارکت است، پرتفوی شما ممکن است متشکل از ۶۰ درصد سهام، ۳۰ درصد اوراق مشارکت و ۳۰ درصد ابزار بازار پول باشد.

۳ - راهبرد احتیاطی (محافظه کارانه) - کوتاه مدت
سرمایه‌گذاری کوتاه مدت یک سال یا کم‌تر زمان می‌برد با تأکید بر درآمد جاری منظم، حفظ سرمایه و نقدینگی و بخش کوچکی از سهام با هدف رشد بالقوه است. پرتفوی شما ممکن است شامل ۷۵ درصد ابزار بازار پول، ۱۵ درصد اوراق مشارکت و ۱۰ درصد سهام باشد. منظور از ابزارهای بازار پول در این راهبردها، سپرده‌های مدت‌دار بانک است.

ابتدا باید نیازهای خود را تشخیص دهید و در مورد مبلغی که قرار است برای سرمایه‌گذاری کنار بگذارید؛ تصمیم بگیرید. سپس اهداف سرمایه‌گذاری خود را تعیین کنید. یعنی بازده مورد انتظار در چارچوب زمانی مطلوب و سطح ریسکی که مایل به پذیرفتن آن هستید. بر این اساس، یکی از سه راهبرد زیر را می‌توان اتخاذ کرد. در ذهن داشته باشید که درصدها فقط هدف تشریحی دارد و می‌تواند برحسب هر یک از اهداف سرمایه‌گذاران تغییر کند.

۱ - راهبرد پریسک - بلند مدت
سرمایه‌گذاری بلند مدت، پنج سال یا بیش‌تر زمان می‌برد؛ و اساساً با تأکید بر رشد بالقوه و بازده بیش‌تر همراه است. پرتفوی شما ممکن است شامل ۷۰ درصد سهام، ۲۰ درصد اوراق مشارکت و ۱۰ درصد ابزار بازار پول باشد.

قبل از سرمایه‌گذاری، اصول سرمایه‌گذاری هوشیارانه، در بازار سهام را یاد بگیرید

چرخه‌هایی را دنبال می‌کند و مانند اقتصاد نوسان دارد. مطالعات جدید نشان داده است که قیمت بسیار پایین سهام (بازار راکد) به دنبال بازار پررونق به وجود می‌آید. بسته به میزان رشد بازار، تغییر از یک بازار راکد به یک بازار پررونق در بازارهای توسعه یافته از ۱ تا ۳ سال طول می‌کشد و این نوسان در بازارهای نوظهور مانند ایران سه سال یا حتی بیش از سه سال طول می‌کشد.

۳ - تپه را دنبال کنید نه یویو را
همیشه به روند بلند مدت بازار توجه داشته باشید و از افت و خیزهای روزانه و تغییر قیمت‌ها نترسید. با چلین اندیشه‌ای شما می‌توانید پول بیش‌تری به دست آورید. به خاطر داشته باشید که هر چه ریسک بیش‌تری را بپذیرید، می‌توانید بازده بیش‌تری به دست آورید. پسریچه‌ای را تصور کنید که از یک تپه بالا می‌رود و با یک یویو بازی می‌کند. او پیوسته در حال بالا رفتن است ولی یویو پایین و بالا می‌رود، اما هر دفعه که یویو پایین می‌آید نسبت به دفعه‌ی قبل بالاتر است چون پسریچه الان روی زمین بلندتری قرار داد. در مورد بازار سهام نیز همین‌طور است. همیشه به روند طولانی مدت بازار توجه داشته‌باشید و از افت و خیزهای روزانه و تغییر قیمت‌ها نترسید.

۱ - تمام تخم‌مرغ‌هایتان را در یک سبد نگذارید

سرمایه‌گذاران با توزیع پول خود در میان سرمایه‌گذاری‌های مختلف، از سرمایه‌ی خود در مقابل ریسک محافظت می‌کنند. اگر شما ترکیبی از انواع مختلف سهام، اوراق مشارکت یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک را خریداری کنید، تمام پس‌انداز خود را در صورت عدم موفقیت یکی از سرمایه‌گذاری‌های خود از دست نخواهید داد. دست کم در ۸ تا ۱۰ شرکت و ۴ تا ۵ بخش سرمایه‌گذاری کنید. هیچ‌کس نمی‌تواند پیش‌بینی کند که اقتصاد کشور یا اقتصاد یک شرکت در آینده چه‌طور عمل خواهد کرد. بنابراین، تنوع بسیار مهم است چرا که به محافظت از پس‌انداز شما کمک می‌کند، هرچند یک تضمین کامل به‌شمار نمی‌رود.

۲ - از نوسان قیمت‌ها نترسید
فهمیدن دلیل نوسان قیمت‌ها به منظور درک تغییراتی که در بازار سهام رخ می‌دهد، اهمیت دارد. مطمئن باشید شما تنها شخصی نیستید که می‌گوید "من دلیل تغییر قیمت‌های سهام را نمی‌فهمم!" شما باید سهام را مانند کالاهای دیگر فرض کنید. قیمت کالاهای بر مبنای عرضه و تقاضا نوسان می‌کند. به‌عنوان مثال، اگر تقاضای گوجه‌فرنگی کم‌تر از عرضه‌ی آن باشد این امر باعث کاهش قیمت گوجه‌فرنگی می‌شود و برعکس. این مسئله در مورد قیمت سهام نیز صدق می‌کند. بازار سهام،

۴ - به احساسات لحظه‌ای خود و یا به توصیه‌ی دوستان توجه نکنید

شما در زندگی‌تان تصمیمات زیادی می‌گیرید که بر اساس احساسات خود و آنچه که مردم می‌گویند می‌باشد. آیا این طور نیست؟ سرمایه‌گذاران زیرک در این موارد بیشتر تحقیق می‌کنند. شما هم در سرمایه‌گذاری باید بیش‌ترین اطلاعات ممکن در مورد شرکتی که می‌خواهید در آن سرمایه‌گذاری کنید، جمع‌آوری کنید. از کارگزار بخواهید که اطلاعات خود در ارتباط با بازار سهام، بخش‌ها و شرکت‌های مختلف را در اختیار شما قرار دهد. همچنین صورت‌های مالی منتشر شده شرکت‌ها، گزارش حسابرسی، گزارش بخش صنعت، گزارش اقتصاد و نشریات بورس اوراق بهادار تهران را ببینید، خلاصه این‌که به احساسات لحظه‌ای خود و یا توصیه‌های دوستان خود توجه نکنید. در مورد شرکت‌هایی که می‌خواهید در آن سرمایه‌گذاری کنید تحقیق و مطالعه کنید تا یک تصمیم آگاهانه بگیرید.

عوامل زیادی در تغییر قیمت‌ها مؤثرند این عوامل عبارتند از:

الف) عملکرد شرکت: سود، وضعیت مالی و رشد بالقوه‌ی شرکت عبارت است از عملکرد شرکت

برای کسب اطلاعات در مورد عملکرد شرکت‌ها با کارگزار خود تماس بگیرید، یا به سایت بورس تهران مراجعه نمایید!
www.irbourse.com

ب) صنایع مختلف: بعضی صنایع در مقاطع زمانی خاص رونق پیدا می‌کند و رشد بالقوه‌ی زیادی دارند، به‌ویژه بخش‌هایی که باید با فناوری‌های جدید عمل کنند.

ج) اقتصاد ملی: اگر اقتصاد در حال رکود باشد، به‌طور معمول قیمت سهام کاهش می‌یابد اما در یک اقتصاد در حال رونق، قیمت سهام افزایش می‌یابد.

د) رویدادهای جهانی: از آن‌جا که این رویدادها بر اقتصاد اثر می‌گذارند، بر قیمت سهام نیز مؤثرند.

۵ - از احساسات خود تبعیت نکنید
اگر از احساسات خود تبعیت کنید مطمئناً زیان مالی خواهید دید. اگر زمانی که می‌شنوید مردم در مورد سود خود یا بالا بودن قیمت بازار صحبت می‌کنند با عجله دست به کار می‌شوید و زمانی که اخباری در مورد کاهش قیمت‌ها از تلویزیون می‌شنوید دچار وحشت می‌شوید و اقدام به فروش می‌کنید، دچار زیان خواهید شد. دقیقاً به‌همین دلیل است که سایر سرمایه‌گذاران کسب سود می‌کنند اما شما خیر. راه دیگر این است، زمانی که قیمت رو به کاهش است بخرید و زمانی که بازار رو به بالاست، بفروشید.

۶ - بررسی و نظارت

شما باید سرمایه‌گذاری / پرتفوی خود را به‌طور منظم مورد بازنگری قرار دهید و بررسی کنید که آیا هماهنگ با بازار است یا برخلاف آن. همچنین لازم است آن را با سایر گزینه‌های سرمایه‌گذاری نیز مقایسه کنید. بررسی پرتفوی این فرصت را نیز به شما می‌دهد که اشتباهات خود را کشف کنید و دیگر آن‌ها را تکرار نکنید. زمانی را صرف بازنگری کنید، حرف ما این نیست که باید هر روز این کار را انجام دهید، اگر هر هفته پرتفوی خود را بازنگری نمی‌کنید؛ دست کم هر ماه این کار را انجام دهید.

قسمت دوم

بازار سهام چگونه عمل می‌کند؟

فروش سهام و اوراق مشارکت نیز اقدام کنید. تنها افراد مجاز برای خرید و فروش، کارگزاران هستند که به‌عنوان نماینده‌ی سرمایه‌گذاران عمل می‌کنند. برخلاف فروشگاه‌ها، قیمت در بازار سهام به وسیله‌ی کارگزاران و به‌واسطه‌ی اختیاری که سرمایه‌گذاران برای انجام سفارش خرید و فروش به ایشان واگذار کرده‌اند، تعیین می‌شود.

کالاهایی که می‌خرید

الف) سهام و اوراق قرضه‌ی پذیرفته شده در بورس

همان‌طور که گفته شد، به‌منظور خرید یا فروش سهام و اوراق مشارکت، شرکت‌های منتشرکننده باید سهام و اوراق مشارکت خود را از طریق واحد پذیرش وارد بورس کنند. این واحد قوانین پذیرش را که این شرکت‌ها باید بپذیرند شرح می‌دهد. شرکت‌ها ممکن است از طریق جداول زمانی متفاوت در بورس پذیرفته شوند.

این جداول زمانی برحسب الزامات پذیرش و نوع ریسک، متفاوت است. شما به‌عنوان یک سرمایه‌گذار دارای این حق هستید که بدانید چه شرکت‌هایی و طبق کدام جداول زمانی پذیرفته می‌شوند. این امر به شما در ارزیابی شرکت و سطح ریسک آن کمک می‌کند.

ب) سهام و اوراق مشارکت پذیرفته نشده در بورس

اگر شرکت در بورس پذیرفته نشده باشد و سهامدار یا فردی که دارای اوراق قرضه است بخواهد آن را به شخص دیگری بفروشد باید از طریق چرخه‌ی دیگری در بازار خارج از بورس (فرا بورس) اقدام کند.

بازار سهام چگونه عمل می‌کند؟

اگر شما آماده‌ی سرمایه‌گذاری در بازار سهام باشید باید از قبل یک کارگزار یا یک صندوق سرمایه‌گذاری مشترک یا یک مدیر پرتفوی را انتخاب کنید. پرتفوی خود را بسازید و به این شکل اولین معامله‌ی خود را آغاز کنید.

همان‌طور که گفته شد، تمام معاملات سهام شرکت‌های پذیرفته شده، در بورس و تنها از طریق کارگزاران انجام می‌شود. حتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و مدیران پرتفوی دارای کارگزار هستند. سازمان بورس و اوراق بهادار (سبا) مقام ناظر بازار سرمایه است.

سبا یک سازمان نظارتی است و بر روی کار بورس اوراق بهادار تهران نظارت

می‌کند. هم‌چنین سبا جواز فعالیت مؤسسات کارگزاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و مدیران پرتفوی را صادر می‌کند.

مکان معامله: بورس اوراق بهادار تهران
بورس همانند فروشگاه است، اما شما به جای خرید کالا، سهام و اوراق مشارکت خریداری می‌کنید. در بورس شما می‌توانید برای

نحوه‌ی انجام معامله در بورس تهران را ببینیم

فلش‌های نقطه‌چین فرآیند سفارش فروش سهام را نشان می‌دهند

معامله را می‌توان به سه مرحله‌ی اصلی تقسیم کرد:

۱ - سفارش به شرکت کارگزاری

سرمایه‌گذار در مورد اوراق بهاداری که می‌خواهد بخرد یا بفروشد تصمیم گرفته است و به کارگزار سفارش انجام معامله را می‌دهد.

• **سفارش بازار:** سفارش خرید یا فروش اوراق بهادار به قیمت بازار در مقطع زمانی تعیین شده است. در این نوع سفارش، مشتری تعیین قیمت را به بازار و کارگزار واگذار می‌کند.

• **سفارش محدود:** کارگزار را ملزم می‌سازد سفارش خرید یا فروش را در یک قیمت خاص و در یک محدوده‌ی زمانی خاص انجام دهد.

طی جلسه‌ی معاملاتی، کارگزار سفارش‌های دریافتی از مشتریان را وارد سامانه‌ی معاملات می‌کند و سامانه‌ی معاملات را به صورت خودکار و بر اساس اولویت‌های زیر انجام می‌دهد:

۱. نوع سفارش (خرید یا فروش)
۲. قیمت سفارش (قبول سفارش بر مبنای کم‌ترین قیمت در مورد فروش و بالاترین قیمت در مورد خرید)
۳. زمان سفارش (اگر سفارشات خرید یا فروش دارای قیمت یکسان باشد، اولویت با سفارشی است که زودتر وارد شده است).

کنترل و نظارت بازار

معامله طی یک جلسه‌ی معاملاتی و در روزهای شنبه تا چهارشنبه هر هفته از ساعت ۹ تا ۱۲:۳۰ انجام می‌گیرد و توسط واحد نظارت بر بازار نظارت می‌شود. کار این واحد کسب اطمینان از انجام معاملات تحت مقررات معاملاتی بورس تهران است. سبا هم بر معاملات نظارت می‌کند و تخلفات مشاهده شده در جریان معاملات توسط بورس تهران و سبا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۳ - تسویه و پایاپای معاملات

وقتی که جلسه‌ی معاملاتی پایان می‌یابد، تمام معاملات برای تسویه و پایاپای، به طور خودکار به شرکت سرمایه‌گذاری مرکزی اوراق بهادار فرستاده می‌شود. این شرکت سهام و اوراق مشارکت را به خریدار و پول را به فروشنده تحویل می‌دهد. این فرایند بین مؤسسه کارگزاری که معامله را انجام می‌دهد، و شرکت سپرده‌گذاری صورت می‌گیرد و سه روز از زمان معامله طول می‌کشد. " $T+3$ " به جای زمان معامله است و " $+3$ " به معنای سه روز بعد از روز معامله است.

۲ - انجام سفارش‌ها

کارگزار سفارشی را ثبت می‌کند و معامله از طریق هماهنگی خودکار صورت می‌گیرد.

قبل از انجام معامله باید چه چیز را مد نظر داشته باشید؟

قیمت پایانی: قیمت پایانی سهم / اوراق مشارکت
سود تقسیمی: مبلغی از سود شرکت است که به سهامدار تعلق می‌گیرد.

حجم معاملات: کل تعداد سهام / اوراق مشارکت معامله شده در طول یک جلسه معاملاتی

شما در طول روز می‌توانید این اطلاعات را از طرق زیر به دست آورید:

- وبسایت بورس تهران
- روزنامه‌های مالی
- رسانه‌ها و سایر سایت‌های اطلاع‌رسانی

تغییر: قیمت پایانی منهای قیمت آغازین

بیش‌ترین و کم‌ترین: بالاترین و پایین‌ترین

قیمت معامله در طول جلسه معاملاتی
بیش‌ترین و کم‌ترین قیمت طی ۵۲ هفته:
بالاترین و پایین‌ترین قیمت معامله طی یک دوره ۱۲ ماهه را نشان می‌دهد.

نسب سود / قیمت: تعداد دفعاتی که شما درآمد (سود)تان را بر مبنای قیمت اولیه‌ی سهام در زمان خرید آن، دریافت می‌کنید. هر چه نسبت درآمد / قیمت بیش‌تر باشد درآمد (سود) شرکت بیش‌تر است و برعکس.

در صورت داشتن مشکل به کجا مراجعه کنیم؟

• شکایات شما مهم است زیرا با بررسی شکایات شما، امکان کشف یک اشتباه یا تخلف در بازار فراهم می‌شود و سرمایه‌گذاران دیگر از این تخلف در امان می‌مانند.

• اگر در مورد چیزی شک دارید یا هر گونه پرسشی در مورد مؤسسه‌ی مورد نظر یا شکایتی داشتید با بورس اوراق بهادار تهران یا سازمان بورس و اوراق بهادار تماس بگیرید.

تبریک! اینک شما اصول اولیه را یاد گرفته‌اید

- پول روی درخت سبز نمی‌شود.
- قبل از شروع، برنامه‌ریزی کنید.
- کار سختی نیست، فقط باید اصول اولیه را بدانید.
- هم اینک شروع کنید، با کم شروع کنید، در جوانی شروع کنید.
- ریسک بیش‌تر = بازده بیش‌تر
- حدود تحمل خود در مقابل ریسک را بدانید، با سرمایه‌گذاری‌ها آشنا شوید، سپس تصمیم بگیرید.
- برای سرمایه‌گذاری در بورس لازم نیست نابغه باشید.

همیشه به خاطر داشته باشید

بورس اوراق بهادار تهران دارای تالارهای منطقه‌ای در مراکز استان‌های کشور است و دانش‌آموزان شهرستانی می‌توانند با مراجعه به این تالارها اطلاعات لازم را اخذ کنند.

برای اطلاعات بیشتر از چگونگی خرید و فروش سهام از مدیر مدرسه خود بخواهید بازدید از بورس تهران برای شما هماهنگ کند.

نشانی

بورس اوراق بهادار تهران - خیابان حافظ - شماره‌ی ۲۲۸
کدپستی: ۱۱۳۸۹۶۴۱۶۱   تلفن: ۶۶۷۱۰۴۴۴

سایت: www.Irbourse.com
www.Iranbourse.com

www.irbourse.com

بورس اوراق بهادار تهران
تاسیس ۱۳۳۷

www.abedini.info